

Π Ε Τ Ρ Ε Σ

Οι λεξείς της σωτηρίας

Κάθε ένα δυο χρόνια ξεπεταγονται κατι λεξείς η μικρες φρασεις που απλωνονται αστραπιαια κι επικρατουν παντοδυναμες για χρονια μεχρι να σβήσουν - καποτε στην κοροϊδια. Τετιες ειναι το παλιότερο «βασικα», οπως το τωρινο «καπου», το «εντάξει» των νεων η το ...μουσικο «ετσι ωστε» και αλλα. Ειναι πολυ σημαντικό πως παρα πολλοι καταφευγουν σ αυτες τις λεξεις - φρασεις, ωστε τελικα αυτες φορτιζονται οσο λιγες λεξεις η φρασεις, γινονται ισως ισχυρες οσο οι μαγικες λεξεις η το ινδικο OM - χωρις ομως να εχουν στ αληθεια γλωσσικο βαρος, αφου ειναι μια γλωσσικη κατασκευη που περναι και δεν αφηνει τιποτα πισω της. Νομιζω πως το φαινομενο αυτο δειχνει κατι σημαντικό. Πως δεν ειμαστε γλωσσικα ικανοποιημενοι και πως χαιρομαστε αυτη την ελαχιστη πραγματικη γλωσσικη κοινοτητα, του «εντάξει», ας πουμε. Ειναι σα να διαδιδεται πλατια μια προσωπικη μας γλωσσικη συνθηθεια, το γλωσσικο μας τικ, κι αυτο μας κανει να νιωθουμε γλωσσικα, και ψυχικα βεβαια, ελευθεροι. Αυτη η γλωσσικη μας ικανοποιηση ξεκιναι, νομιζω, με το φορτισμο μιας λεξης οχι εννοιολογικα αλλα ηχητικα και τονικα, χαρακτηριστικα βαθυτατα λαϊκα, που η μιζερη καθαρευουσα κατασκευη τα εχει αγρια καταπιεσει. Με δυο λογια, οι λεξεις και οι φρασεις αυτες ειναι μια διεξοδος ελευθεριας με λανθανοντες σημερα (κατω απ την καταπιεση της γραφης-τυπογραφιας και του πολιτισμου τους) τροπους, που εχει βεβαια τα χαρακτηριστικα της ερωτικης - θρησκευτικης γλωσσας, (που λεμε στην Υδρια φυσικη γλωσσα, λαϊκη), αλλα οχι και την ουσια της (που ζηταμε στην Υδρια απο τη μελετη του δημοτικου τραγουδιου, των κειμενων της ανθρωποτητας, της παιδικης γλωσσας και τα αλλα της Υδριας - δωδεκα χρονια τωρα). Ειναι σαν αγκυρες που ριχνουμε για να πιαστούμε απ τα πραγματα, μια και ξεμακρυναμε τοσο απ αυτα. Σα να ξεχυνομαστε απο ενα στενο περασμα στο πελαγος της γλωσσας.

Αλλα βεβαια τετιες εναγωνιες προσπαθειες δεν ειναι λυσεις, ουτε γλωσσικες ουτε ψυχικες ουτε πνευματικες κλπ. (ολα μαζί πανε). Ειναι μονο κραυγες κινδυνου. Στην περιπτωση των νεων

οι λέξεις αυτές συνοδεύονται από γλωσσικές εκφράσεις («σηματα», αν θέλετε) πιο καθαρές και αυθορμητές (κινήσεις, εκφράσεις του προσώπου, τονικότητα κλπ.), που τις αντικαθιστούν στην ουσία. Κι αυτό δείχνει πως όσο κι αν η γλώσσα έχει γίνει τυπογραφία, η ζωή βρίσκει τους δρόμους της. Πράγμα που ισχύει και για τους μεγαλύτερους και για όλους, αν θέλουν στ' αλήθεια να μιλήσουν στους άλλους. Για όλους τους τετίους ανθρώπους η ζωή δεν πιανεται ούτε στα πολιτικά – διαφημιστικά – εμπορικά – κλπ. κλίσε, ούτε στο πνευματικό δίχτυ, που ανακατεύει σαν ψαρία τους ανεμелους και μακαριους και μπλεγμένους με κατευθυνόμενα πολιτικό – κοινωνικά – κλπ. συνθήματα κι απ' αυτή την ψυχρή τεχνολογική κατασκευή, που παει να κοψεί τις ρίζες και τα ποδια της ζωής.

Σωκρ. Α. Σκαρτοής

Πως η λέξη α ρ ω γ η
(στην εκθεση των πανελλαδικων εξετασεων)
αποκαλυψε οτι;

Η γλώσσα είναι, κυρία, αίσθηση: οραση και αφή, γευση και οσφρηση, ακοή και εμπνευση. Επειτα ερχεται η γνώση και ταξινομεί, αξιολογεί, ονομαζει, καθιερώνει.

Ο λογος είναι αποδειξη ελευθερίας και εκφραση της ανθρωπίνης ιδιαιτεροτητας. Τα λογια είναι η επιφαση μας, η επαναληψη μας στο χρονο και στα προσωπα.

Ετσι κι αλλιως μιλαμε: κι οταν εχουμε να πουμε, οποτε μαθαινουμε στη φωνη μας τα πραγματα και γνωριζομαστε στις λεξεις και φκιαχνουμε γλωσσα: κι οταν δεν εχουμε τιποτα να πουμε, οποτε λεμε λεξεις απο καθημερινη αναγκη να αναγνωριζουμε τις αναγκες μας να φαμε, να διασκεδασουμε, να αγαπησουμε, να τακτοποιησουμε οπωσδηποτε τις εγνοιες μας.

Στη δευτερη περιπτωση χρειαζομαστε γνωσεις και ε κ π α ι δ ε υ ο μ α σ τ ε, γι αυτο κι ο,τι μαθαινουμε το ξερουμε καλα και παιρνουμε και πτυχια η αλλους – τοσους – τιτλους.

Στην πρωτη περιπτωση χρειαζομαστε την ευαισθησια για να νιωθουμε και κεινα που διδαχτηκαμε και τουτα που δε διδασκομαστε και, αν το θελουμε, βρισκουμε τροπους να π α ι δ ε υ ο μ α σ τ ε στη θαλασσα η στους ανθρωπους, στους ηχους η στις σκεψεις μας.